

DATOS IDENTIFICATIVOS

Desenvolvemento da linguaxe

Materia	Desenvolvemento da linguaxe			
Código	V51G120V01951			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Peláez Torres, Marta			
Profesorado	Peláez Torres, Marta			
Correo-e	martapelaiez@uvigo.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia atenderemos ao desenvolvemento normalizado da linguaxe no ser humano, pois este coñecementos é de gran relevancia para que o futuro mestre poida detectar cando algo non vai ben. Así mesmo, estudaranse as diferentes funcións da linguaxe, os prerequisites básicos á hora de adquirilo, as bases funcionais e os distintos compoñentes do mesmo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes

B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no periodo 6-12
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer e comprender os fitos e procesos básicos do desenvolvemento psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a aprendizaxe da linguaxe oral e escrita.	A1	B2	C2	D1
	A2	B6	C4	D2
	A3			D6
	A4			
	A5			
2. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento da linguaxe oral.	A1	B6	C1	D7
	A2		C2	D8
	A3		C4	D9
	A4		C7	
	A5			
3. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e a aprendizaxe da linguaxe escrita.	A1	B6	C4	D2
	A3		C7	
	A4		C47	
	A5		C49	
4. Diseñar plans ou programas de intervención educativa para a estimulación e mellora das dificultades da linguaxe oral.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C4	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4	B6	C21	D5
	A5	B7	C62	D6
		B9		D7
		B11		D8
				D9
				D12
				D16
				D17
				D18

5. Deseñar plans ou programas de intervención educativa para a mellora das dificultades coa linguaxe escrita.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B7 B9	C1 C2 C7 C17 C21 C43 C47	D3 D5 D7 D8 D9 D12 D16 D17
6. Coñecer e comprender a estrutura e funcionalidade dos principais sistemas de comunicación complementarios/aumentativos para os alumnos con discapacidade de comunicación e ser capaz de determinar a súa adecuación ás necesidades educativas específicas deste alumnado.	A1 A2 A3 A4 A5		C17 C21 C43 C49 C62	D2 D6 D8 D9 D16 D17
7. Aplicar os coñecementos adquiridos para deseñar, implementar e avaliar plans e programas escolares que reforcen a comprensión de textos ao longo dos distintos cursos.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B11 B12	C1 C47	D8 D9 D16 D17
8. Dinamizar prácticas escolares que estimulen nos alumnos a produción de textos escritos axustados á súa idade.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B11	C1 C2 C43 C47	D2 D3 D8 D9 D17 D21
9. Enmarcar as intervencións para a mellora da lingua oral e escrita, en iniciativas que promovan a inclusión do alumnado con tales dificultades.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B7	C1 C2 C4 C6 C7 C11	D2
10. Coñecer e analizar liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas da linguaxe.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B7 B9 B11		D2 D6 D15
11. Facilitar e promover actitudes e prácticas colaborativas entre o profesorado, así como entre estes e a comunidade educativa e social da contorna dos centros escolares.	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B12	C6 C21	
12. Contribuír a reforzar a cultura da diversidade como un valor indispensable para educar nunha escola sen exclusións.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B10		D12 D14 D16 D17
13. Xerar condutas de respecto, tolerancia, responsabilidade e ética profesional cara á diversidade do alumnado.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4 B11		D12 D14 D21
14. Reforzar unha actitude reflexiva cara á súa propia formación e fomentar a necesidade dun perfeccionamento profesional continuo.	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C62	D6 D14 D17 D21

Contidos

Tema

1. Diferenciación entre comunicación, fala e linguaxe
2. Funcións da linguaxe
3. Condicións para o desenvolvemento normalizado da linguaxe
4. Proceso normalizado da linguaxe

5. Prerrequisitos básicos da linguaxe

6. Bases funcionais da linguaxe

7. Ámbitos da linguaxe

7.1. Nivel fonético-fonolóxico

7.2. Nivel morfosintáctico

7.3. Nivel léxico-semántico

7.4. Nivel pragmático

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	22	44
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	10	23	33
Presentación	8	20	28
Debate	6	12	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Actividades introdutorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Grupos de discusión entre estudantes. Poden centrarse nun tema, na análise dun caso, no resultado dun proxecto ou investigación, desenvolvidos previamente noutras actividades.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a realización do traballo, o alumnado poderá facer as preguntas e comentarios que considere oportunos e estes serán resoltos tanto na aula como no horario de titorías da docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Traballo en grupo no que o alumnado deberá analizar detalladamente o desenvolvemento da linguaxe dun neno ou nena do seu entorno. O traballo terá que ser entregado en papel e exposto oralmente.	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4	C6	D5
			A5	B6	C7	D6
				B7	C11	D7
				B9	C17	D8
				B11	C21	D9
					C43	D12
					C47	D14
					C49	D16
					C62	D17
						D18
						D21

Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame escrito con preguntas de desenvolvemento.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C4 C6 C7 C17 C43 C47 C49	D1 D2 D3 D7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización dun exercicio individual de desenvolvemento.	20				

Outros comentarios sobre a Avaliación

Durante o cuatrimestre levarase a cabo unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a asistencia e participación activa nas clases. As persoas que asistan a clase menos dun 80% ou que non poidan asistir presencialmente xa desde o principio terán que entregar un traballo individual (30%) a final do cuatrimestre e presentarse ó exame oficial (70%) nas datas propostas polo centro (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>). Para optar a esta forma de avaliación será necesario poñerse en contacto coa profesora durante o primeiro mes de clase. É condición indispensable aprobar cada unha das partes por separado. Con nota inferior a 5 non se fará media. Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles. Cada día de retraso verase penalizado cun punto menos na nota da práctica. Cada falta de ortografía descontará 0,20 puntos da nota final de todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora. O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente no presente curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Igualada, A. y Aparici Aznar, M., **El desarrollo del lenguaje y la comunicación en la infancia**, UOC, 2018
Narbona, J. y Chevrie-Muller, C., **El lenguaje del Niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos**, Masson, 1997
Owens, R., **Desarrollo del lenguaje**, Pearson, 2011
Torrens, V., **La adquisición del lenguaje**, Pearson, 2018

Bibliografía Complementaria

Blakemore S. y Frith U, **Cómo aprende el cerebro**, Ariel, 2007
Clemente Estevan, R.A., **Desarrollo del Lenguaje**, Octaedro, 1995
Gallardo Ruiz, J.R. y Gallego Ortega, J.L., **Manual de Logopedia Escolar**, Aljibe, 2003
Gallego ortega, J.L., **Enciclopedia temática Logopédica**, Aljibe, 2006
González Novoa et al., **Me comunico con el mundo**, NovaGalicia Edicións, 2011
López, G., **Estimulación del Lenguaje Oral en Educación Infantil**, Grupo Editorial Universitario, 1998
Monfort M. y Juarez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987
Monfort M. y Juarez, A., **Estimulación del Lenguaje Oral.**, Santillana, 1996
Peña - Casanova, J., **Manual de logopedia escolar**, Masson, 2001
Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje**, Masson, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955
Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953
Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952
Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404
Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402
Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Outros comentarios

1/ Asistencia continuada a clase.
2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

